

OHR Brčko objašnjava pogrešna shvatanja o uvozu naftnih derivata i statusu Brčko Distrikta

Iznešeno je mnogo netočnih i nepotpunih izjava u javnosti i optužbi u svezi sa Brčko Distriktom i sistemom naplate carina i poreza u Distriktu. Slijedi objašnjenje nekoliko pogrešno shvaćenih činjenica koje se učestalo ponavljaju:

- “Ono na što mi (Vlada Republike Srpske) ne želimo da pristanemo je da se Brčko nameće kao treći entitet i da ono ima pravo da kreira svoje zakone. Naše (Vlade Republike Srpske) je mišljenje, i na tome ćemo stajati, da Brčko može samo ili da primjenjuje usaglašene zakone ili da primjenjuje, da bira između zakona dva entiteta, one koje smatra za sebe povoljnijim i boljim.” (premijer Republike Srpske, Ivanić, ATV, prijenos na Radiju Brčko Distrikta, 3. prosinca 2001.)

Istina je da:

Brčko Distrikt nije treći entitet. Osnovan je kao jedinstvena administrativna jedinica lokalne samouprave pod isključivim suverenitetom Bosne i Hercegovine. Uloga Brčko Distrikta utvrđena je Konačnom odlukom i Statutom Brčko Distrikta. Prema Konačnoj odluci, Brčko Distrikt ima pravo i obvezu da izradi vlastite nove zakone, odnosno, da uskladi zakone entiteta. U slučajevima kada se entiteti ne mogu složiti oko određenog zakona, kao što je trenutno slučaj sa obrazovanjem, Distrikt mora sam djelovati. Međutim, Distrikt je automatski podređen zakonima BiH.

1. "Zbog nižih akciza i poreskih stopa, sve više privrednika registrira svoju djelatnost u Distriktu Brčko, čime se značajno oštećuje budžet entiteta." (Jutarnje novine, 27. studeni 2001.)

Istina je da:

Brčko Distrikt primjenjuje istu akciznu stopu kao što je u RS i Federaciji, i radi prema jedinstvenoj carinskoj tarifi BiH. Brčko je u rujnu 2000. usvojilo Zakon o akcizama i porezu na promet Republike Srpske, tako da ustvari Brčko Distrikt primjenjuje poreski zakon Republike Srpske. Zbog razlika u poreskoj osnovici i zbog promjena koje su uslijedile u zakonu RS, stopa poreza na promet u Brčkom razlikuje se od one u RS, koja se opet razlikuje od one u Federaciji. Brčko Distrikt je često navodio da je spreman da prihvati slične poreske osnovice kada se entiteti slože oko usaglašavanja svojih poreskih sistema. Iako je održano nekoliko sastanaka, RS i Federacija se nisu mogle sporazumjeti.

Poslovne djelatnosti se registriraju u Brčkom jer je to pogodno mjesto za poslovanje, a ne samo zbog drukčijih poreza. Brčko Distrikt je formirao neovisno sudstvo, izvršio reformu javne uprave, uspostavio efikasan sistem kontrole javne potrošnje, pokrenuo borbu protiv korupcije zvaničnika i pripremio inventivne nacрте projekata gospodarskog razvitka. Rezultat je registriranje 500 poduzeća više u 2001. godini nego u 2000. godini, kao i otvaranje 1.885 novih radnih mjesta.

2. "Brčko uvozi onoliko energenata koliko uvoze oba entiteta u BiH, ... ta nafta ne završava na teritoriji Distrikta. Na taj način Brčko ne samo da šteti razvoju

BiH, nego košta dvostruko sve poreske obveznike u oba entiteta pošto moraju namirivati budžet Distrikta iz budžeta entiteta.” (Nezavisne novine, 17. studenog 2001.)

Istina je da:

Ovo nije točno. Uvoz goriva preko Brčkog u periodu od siječnja do studenog 2001. godine iznosio je ukupno 115.406.751 l za sve tipove goriva, dok je uvoz goriva za isti period za Federaciju iznosio ukupno 601.150.496 l. U posljednje vrijeme je na međunarodnom graničnom prijelazu Brčko Distrikta znatno povećan promet, a većinu uvoza čini gorivo. U potpunosti je zakonito da uvoznici uvoze gorivo i druge proizvode preko Brčkog za prodaju širom Bosne. To je koncept jedinstvenog ekonomskog prostora, kao i glavno načelo Dejtonskog mirovnog procesa priznato od strane Vijeća za implementaciju mira i Ustavnog suda BiH.

Također nije istina da entitetski proračuni namiruju proračun Brčko Distrikta, iako imaju tu obvezu. Svi prihodi proračuna Distrikta ubiru se u Brčko Distriktu.

3. “Uvoznici iz RS robu carine u Distriktu Brčko, dok sredstva naplaćena prilikom carinjenja neopravdano ostaju u budžetu Distrikta.” (Blic, 3. prosinca 2001.)

i

“Od aprila prošle godine carinska sredstva se usmjeravaju na račun Distrikta, bez obzira na to gdje roba završava i na taj način izvorna sredstva RS i Federacije BiH završavaju u kasi Brčkog.” (ministar financija RS, Vračar, Glas srpski, 3. prosinca 2001.)

Istina je da:

Postoji jedinstvena carinska teritorija u BiH i svaki uvoznik ima pravo da uđe i plati carinske dadžbine gdje god to želi. Npr. u prosjeku polovina kamiona koji uđu u Brčko opredjeljuju se za konačno carinjenje u RS. U takvim slučajevima RS zadržava i carinske dadžbine i akcize. Carinske dadžbine koje Carinska služba Brčkog ubire na pošiljke za koje uvoznik izabere da budu ocarinjene u Brčkom, neovisno od krajnjeg odredišta robe, ne pripadaju ni RS ni Federaciji. Carinska uprava RS sklopila je prijelazni sporazum u veljači 2000. sa Distriktom i potpisala ugovor sa Distriktom u kolovozu 2001. U oba slučaja, RS se složila da sve carinske dadžbine prikupljene u Brčkom ostaju u Brčkom. Ovo je regulirano Zakonom o carinskoj politici BiH i Statutom Brčko Distrikta.

Zadržavanjem prikupljenih carinskih prihoda u Distriktu, Brčko se samostalno izdržava i ispunjava uvjete iz sporazuma zaključenog sa RS.

5. "Brčko Distrikt je u poslednjih godinu i pol dana izveo finansijski udar na Republiku Srpsku veći od 50 miliona konvertibilnih maraka. (Jutarnje novine, 4. decembar 2001. citirajući negodovanje ministra financija Republike Srpske, Vračara, da carinski prihodi Brčkog ostaju u proračunu Brčko Distrikta od travnja 2000.)

Istina je da

: 24. listopada 2000. entiteti i Distrikt su potpisali sporazum prema kojem svi javni prihodi koji se prikupe u Distriktu ili u ime Distrikta pripadaju Distriktu. Republika Srpska i Brčko Distrikt su se dalje dogovorili u travnju 2000., a u kolovozu 2001. sklopili ugovor da se svi carinski prihodi slobodno prikupljeni u Brčkom zadrže u Brčkom.

Prema tome, Brčko ne oduzima novac od Republike Srpske, a

Vlada Brčko Distrikta nikada nije zahtijevala niti primila financijsku pomoć iz proračuna entiteta. Proračun Distrikta je razvijen na transparentan način i u potpunosti je balansiran sa prihodima prikupljenim u Distriktu. Zapravo, Distrikt direktno i indirektno pruža financijsku potporu entitetima:

- Snoseći troškove zdravstvene zaštite, Distrikt oslobađa sisteme zdravstvene zaštite entiteta da snose date troškove za više od 80.000 stanovnika Distrikta.
- Distrikt doprinosi najmanje 12 milijuna KM godišnje entitetskim fondovima mirovinskog osiguranja.
- Snosi dugove koje institucije Republike Srpske nisu izmirile prema Distriktu, kao na primjer *Kristal banka* koja duguje Distriktu preko 10 milijuna KM.
- Sklapajući ugovor sa Carinskom upravom Republike Srpske o upravljanju Carinskom službom u Brčkom, Distrikt obezbjeđuje plaće i socijalne doprinose za 70 djelatnika i plaća Republici Srpskoj 7% carinskih prihoda naplaćenih u Brčkom na ime operativnih troškova.
- “U Brčkom su cijene goriva niže nego u Republici Srpskoj, zato što se drugačije primjenjuju Zakoni o akcizama i obračunu poreza na promet, gdje akciza ne

ulazi u osnovicu obračuna poreza na promet dok u Federaciji i Republici Srpskoj ulazi.” (premijer Republike Srpske, Ivanić, ATV, prijenos na Radiju Brčko Distrikta, 3. studenog 2001.)

Istina je da

: Zapravo, cijene goriva u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu su do skora bile podjednake. Cijene u Republici Srpskoj su porasle većim dijelom zbog uredbi Republike Srpske kojima se uspostavlja monopol na distribuciju goriva i nameće dvostruko oporezivanje akciznih roba. Neposredno nakon ovih uredbi, veleprodajne cijene goriva su porasle u odnosu na tržišne cijene u Republici Srpskoj.

Zakon o akcizama se u Brčkom ne primjenjuje drugačije nego u Republici Srpskoj ili Federaciji – osim što se pravično primjenjuje i što se akcize pošteno naplaćuju. Istina je da se u Distriktu i Republici Srpskoj koriste različite osnovice za obračun poreza na promet – upravo kao što postoje razlike između Federacije i Republike Srpske. Distrikt se složio da obračunava poresku osnovicu na isti način na koji se obračunava u ostalim dijelovima države, ali čeka da Federacija i Republika Srpska sklope sporazum o usklađivanju zakona o porezu na promet i zakona o akcizama.

Vlada Brčko Distrikta i OHR Sjever podržavaju niže poreze na promet u cijeloj Bosni i Hercegovini, u cilju podsticanja privatnog poslovanja i olakšavanja naplate poreza svim poreskim obveznicima.

6. “Brčko je raznoraznim metodama, tumačeći vlastito pravo da kreira specifične zakone i kreira neke privilegije koje ni Federacija ni Republika Srpska nisu u stanju da obezbijede, odnosno nije u skladu sa zakonom, privuklo

jedan broj uvoznika iz Republike Srpske, između ostalog time što oni ne moraju da plate carinu odmah, što mogu da čekaju desetak dana dok je isplate.” (premijer Republike Srpske, Ivanić, ATV, prijenos na Radiju Brčko Distrikta , 3. prosinca 2001.)

Istina je da

: Carinska služba Brčko Distrikta sve vrijeme radi prema Zakonu o carinskoj politici BiH i prema ugovoru njome rukovodi Carinska uprava Republike Srpske, a pod nadzorom OHR-a i CAFAO-a. Zakon o carinskoj politici BiH u određenim uvjetima dozvoljava uvoznicima da odgode uplatu do 10 dana. To nije posebna privilegija koja je uvedena u Brčkom. To je sukladno zakonu Bosne i Hercegovine, koji i Republika Srpska može također koristiti. Ovo je ustupak koji je priznat i prihvatljiv, sačinjen u svrhu olakšavanja poslovanja i koristi se širom Europe.

Ono što se razlikuje u Brčkom jeste efikasna, profesionalna i pristupačna Carinska služba koja radi 24 sata svakim danom u tjednu. Pošto Carinska uprava Republike Srpske upravlja Carinskom službom Brčko Distrikta, i da je Republika Srpska željela ustanoviti istu konkurentnu službu, mogla je to učiniti.

7. “Gospodin Clarke bi trebao da kaže koliko lož-ulja je uvezeno kroz Brčko. Vidjeće da su to ogromne, ogromne količine. To su količine neshvatljive, i evidentno je da to nije služilo ni za čije grijanje, nego da je kroz Brčko uvezeno tzv. lož-ulje ocarinjeno nisko, a onda prodavano kao dizel i u Federaciji i u Republici Srpskoj. I mene iznenađuje da jedan tako visoki predstavnik, tako jedan zaista čovjek koji bi trebao da uvodi red i zakon u toj oblasti ne želi da na to pristane.” (premijer Republike Srpske, Ivanić, ATV, prijenos na Radiju Brčko Distrikta, 3. prosinca 2001.)

i

“U Brčko je uvezena ogromna količina lož-ulja koje je švercerskim kanalima završilo u RS.” (ministar financija RS, Vračar, Glas Srpski, 3. prosinca 2001.)

Istina je da

: Nije tajna da se lož-ulje uvozi kroz Brčko. Od 1. siječnja do 30. studenog 2001. godine, 39.051.576 litara lož-ulja je prošlo kroz Brčko. Za isti period uvezeno je ukupno 119.308.721 litara lož-ulja preko graničnih prijelaza Federacije. Sve dok se uvoznik pridržava zakona on je slobodan da uvozi koliko želi kroz granični prijelaz koji on sam izabere. Carine i akcize su iste na svim graničnim prijelazima. Prema ideji o jedinstvenom ekonomskom prostoru treba mu biti omogućeno da svoj proizvod prodaje bilo gdje u BiH gdje ima kupaca. Nema ništa neumjesno u tome što velika količina robe, uključujući lož-ulje, dolazi kroz Brčko.

Uvoz lož-ulja i njegova kasnija prodaja u entitete kao dizel goriva je predstavljala glavni problem u Bosni i Hercegovini od 1996. godine, mnogo prije formiranja Distrikta. Problem je pogoršan nedostatkom usklađivanja među entitetima po pitanju reguliranja uvoza lož-ulja i nedostatkom unutarnje kontrole o njegovoj krajnjoj upotrebi od strane entiteta. Npr., Federacija želi povećati dadžbine na lož-ulje u odnosu na dadžbine na dizel gorivo, dok je Republika Srpska zabranila uvoz lož-ulja osim za jednu određenu tvrtku iz RS. Brčko Distrikt pozdravlja usklađen pristup entiteta problemu lož-ulja i dao je prijedlog rješenja MMF-u.

8. “Oni (OHR Brčko) su nama (entitetima) u sporazumima koji su ranije potpisani nametnuli obaveze i rješavanja problema viška radnika a i Vlada Republike Srpske zbog

toga moraće iduće godine da izdvoji skoro 2 miliona maraka da obezbjedi otpremnine radnicima srpske nacionalnosti koji su ostali bez posla zbog promjena u Brčkom.” (premijer Republike Srpske, Ivanić, ATV, prijenos na Radiju Brčko Distrikta, 3. prosinca 2001.)

Istina je da

: Prije donošenja Konačne odluke, područje Brčkog je bilo podijeljeno na dva entiteta, dva kantona i tri općine. Poslije donošenja Konačne odluke, postoji samo jedna administrativna cjelina– Brčko Distrikt. U konsolidaciji koja je uslijedila, svakom radniku je data prilika da se ponovo prijavi na svoje radno mjesto. Neizbježno je da su se pojavili viškovi zaposlenika, djelomično zbog toga što su prethodne općine upošljavale previše djelatnika. 24. listopada 2000. godine entiteti su se zvanično pismenim putem složili da isplate za šest mjeseci, počevši od 1. siječnja 2002., otpremnine i doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje za svoje bivše zaposlenike, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost, koji su ostali bez posla zbog restrukturiranja do kojeg je došlo u Brčkom. Republika Srpska je svoje obveze iz Sporazuma iz listopada priznala u drugim izjavama za javnost. Distrikt, također, obezbjeđuje isplate otpremnina za one zaposlenike koji su postali višak do 31. prosinca 2001. godine.

Molimo Vas da se za više informacija obratite uredu OHR-a, službeniku za odnose sa javnošću, Suzani Pejčić na telefon 049-205-666 ili 066-133-526.